

แนวนโยบายมาตรฐานการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจ้ดเก็บภาพเช็ค

1 เมษายน 2565

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0 2283 5077, 0 2283 6412

email: PSPDepartment@bot.or.th

ผนชป90-กส65002-25650323

กส650	วันที่ 23 มี.ค. 2565
-------	----------------------

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย.....	1
2. ขอบเขตการบังคับใช้.....	1
3. เนื้อหา.....	1
3.1 นิยาม.....	1
3.2 มาตรฐานที่เกี่ยวกับการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจัดเก็บภาษี.....	2
3.3 ภาษีที่พิมพ์บนสิ่งพิมพ์ออกต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพ.....	3
3.4 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพของระบบการพิมพ์ออกภาษี.....	3
3.5 การจัดทำสิ่งพิมพ์ออก และเลขที่อ้างอิง (Reference No.).....	4
3.6 การให้บริการและจัดทำสิ่งพิมพ์ออก.....	4
3.7 การเปิดเผยอัตราค่าบริการ.....	4

แนวนโยบายมาตรฐานการจัทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจ้ดเก็บภาพเช็ค

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

เพื่อรองรับการให้บริการจัทำสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลและภาพเช็คที่เก็บอยู่ในระบบการจ้ดเก็บภาพเช็ค (Image Archive System : IAS) ใช้เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายได้เช่นเดียวกับเช็คต้นฉบับ ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดให้เอกสารหรือข้อความที่ได้มีการจัทำหรือแปลงให้อยู่ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในภายหลังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่นำเสนอหรือเก็บรักษาด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอหรือเก็บรักษาเป็นเอกสารต้นฉบับตามกฎหมาย และกำหนดว่ากรณีการจัทำสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สำหรับใช้อ้างอิง หากสิ่งพิมพ์ออกนั้นมีข้อความถูกต้อง ครบถ้วนตรงกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมีการรับรองสิ่งพิมพ์ออกโดยหน่วยงานที่มีอำนาจตามที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ประกาศกำหนดแล้ว ให้ถือว่าสิ่งพิมพ์ออกดังกล่าวใช้แทนต้นฉบับได้

2. ขอบเขตการบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ใช้กับผู้ประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

3. เนื้อหา

3.1 นิยาม

ในแนวนโยบายฉบับนี้

“เช็ค” หมายความว่า

(1) เช็ค ดราฟต์ ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน และตราสารอื่นใด ที่สั่งให้ธนาคารจ่ายเงินเมื่อทวงถาม

(2) ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือตราสารอื่นใดที่สั่งจ่ายเงิน ที่มีกำหนดเวลา ซึ่งธนาคารได้รับรองหรืออาวัลและถึงกำหนดเวลาจ่ายเงินแล้ว

“ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค” (Imaged Cheque Clearing System : ICS) หมายความว่า ระบบงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค

“ระบบการจ้ดเก็บภาพเช็ค” (Image Archive System : IAS) หมายความว่า ระบบงานที่ดำเนินการเพื่อนำเข้าและจ้ดเก็บข้อมูลและภาพเช็ค

“สิ่งพิมพ์ออก” หมายความว่า สิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากระบบการจ้ดเก็บภาพเช็คที่มีการนำเสนอหรือเก็บรักษาเป็นเอกสารต้นฉบับ

“ระบบการพิมพ์ออกภาพเช็ค” หมายความว่า ระบบที่ใช้ในการนำเข้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นต้นฉบับของสิ่งพิมพ์ออก และการจัทำสิ่งพิมพ์ออกสำหรับใช้อ้างอิงข้อความของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากระบบการจ้ดเก็บภาพเช็ค

“กระบวนการเพื่อความปลอดภัยของระบบการพิมพ์ออกภาพเช็ค” หมายความว่า กระบวนการในการรักษาความปลอดภัยของระบบการพิมพ์ออกภาพเช็ค เพื่อ

(1) ยืนยันว่าข้อมูลและภาพเช็คที่พิมพ์ออกบนสิ่งพิมพ์ออก เป็นข้อมูลและภาพเช็คที่ได้รับจากระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(2) มีวิธีการที่เชื่อถือได้ในการระบุตัวตนผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการพิมพ์ออกภาพเช็ค เพื่อให้ยืนยันได้ว่าการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกได้ดำเนินการโดยผู้มีสิทธิในการเข้าถึงเท่านั้น โดยสามารถทำการพิสูจน์ตัวตน (Authentication) และยืนยันว่าผู้จัดการระบบ ผู้รับรอง (Certifier) และผู้ปฏิบัติงาน (Officer) ในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เป็นบุคคลที่ได้รับสิทธิในการเข้าถึงระบบการพิมพ์ออกภาพเช็ค

(3) ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูลและภาพเช็คที่พิมพ์บนสิ่งพิมพ์ออกได้

(4) ป้องกันมิให้บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องล่วงรู้ข้อมูลและภาพเช็คที่ใช้ในการจัดทำสิ่งพิมพ์ออก

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

“ผู้ใช้บริการของระบบ” หมายความว่า ผู้ใช้บริการที่เป็นสมาชิกและยินยอมผูกพันตามหลักเกณฑ์ในการใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค

“ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ” หมายความว่า ผู้ใช้บริการของระบบผู้ส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค

“ธนาคารผู้จ่าย” หมายความว่า ผู้ใช้บริการของระบบผู้รับข้อมูลและภาพเช็คผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คเพื่อดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าของผู้ใช้บริการของระบบ

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

3.2 มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

ให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีหน้าที่จัดให้มีระบบและกำกับดูแลให้ผู้ใช้บริการของระบบปฏิบัติตามมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ดังนี้

3.2.1 มาตรฐานกระดาษและขนาดที่ใช้ในการจัดทำสิ่งพิมพ์ออก

กระดาษที่ใช้จัดทำสิ่งพิมพ์ออก มีขนาด A4 เป็นกระดาษ CBS 1 (London Clearing Banks Paper Specification No. 1) ประเภท Laser Grade กล่าวคือ เป็นกระดาษ CBS 1 ที่มีการเคลือบผิวด้วยกรรมวิธีพิเศษเพื่อให้เกิดการยึดเกาะผงหมึก (Toner) ได้ดี สามารถป้องกันการขีด ลอก ลบ หรือแก้ไขข้อมูลที่พิมพ์ออกจากเครื่องพิมพ์เลเซอร์ โดยทิ้งร่องรอยให้เห็นได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งต้องมีลายน้ำกลาง ICS ฝังอยู่ในเนื้อกระดาษและกระจายอยู่ทั่วไปบนกระดาษ ซึ่งกระดาษดังกล่าว จะมีลักษณะเดียวกับกระดาษที่ใช้พิมพ์เช็ค

3.2.2 โครงสร้างเนื้อหาข้อมูลและตำแหน่งการพิมพ์

สิ่งพิมพ์ออกที่จัดทำจากกระบวนการพิมพ์ออกภาพเซ็ค ประกอบด้วย ข้อมูลเซ็ค ภาพเซ็ค และคำอธิบายโครงสร้างข้อมูล (Metadata) โดยมีการแสดงข้อมูลเซ็ค ภาพเซ็ค และคำอธิบายโครงสร้างข้อมูล (Metadata) ส่วนประกอบและตำแหน่งการพิมพ์บนสิ่งพิมพ์ออก ตามหลักเกณฑ์ในการให้บริการระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คที่ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการของระบบกำหนดร่วมกัน

3.2.3 มาตรฐานของอุปกรณ์และเครื่องพิมพ์

ระบบคอมพิวเตอร์พร้อมติดตั้งอุปกรณ์และเครื่องพิมพ์ของระบบการพิมพ์ออกภาพเซ็ค ซึ่งต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน ตามหลักเกณฑ์ในการให้บริการระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คที่ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการของระบบกำหนดร่วมกัน

3.2.4 มาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสิ่งพิมพ์ออก

การปฏิบัติตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าด้วยการรับรองสิ่งพิมพ์ออกตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

3.3 ภาพเซ็คที่พิมพ์บนสิ่งพิมพ์ออกต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานภาพเซ็ค ที่ ธปท. กำหนด

3.4 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพของระบบการพิมพ์ออกภาพเซ็ค

ให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพของระบบการพิมพ์ออกภาพเซ็ค และกำกับดูแลให้ผู้ให้บริการของระบบดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพของระบบการพิมพ์ออกภาพเซ็ค ดังนี้

3.4.1 มีกระบวนการเพื่อความปลอดภัยของระบบการพิมพ์ออกภาพเซ็ค

3.4.2 สิ่งพิมพ์ออกต้องสามารถอ่านได้ และมีความคมชัด รวมทั้งรูปแบบ ขนาดและข้อความ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการให้บริการระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คที่ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการของระบบกำหนดร่วมกัน

3.4.3 มีกระบวนการที่มีความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศตามประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าด้วยนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐ หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า

3.4.4 มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (1) การจัดทำสิ่งพิมพ์ออกต้องสามารถระบุได้ว่ากระทำโดยผู้ใดและเวลาใด
- (2) มีกระบวนการบันทึกและจัดเก็บหลักฐานการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกเพื่อใช้อ้างอิงและตรวจสอบประวัติการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกไม่น้อยกว่า 10 ปี นับแต่วันที่จัดทำสิ่งพิมพ์ออก รวมทั้งป้องกันการปฏิเสธความรับผิดชอบ
- (3) มีการกำหนดสิทธิของผู้เข้าถึงระบบการพิมพ์ออกภาพเซ็ค และจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าถึงระบบการพิมพ์ออกภาพเซ็ค

3.5 การจัดทำสิ่งพิมพ์ออก และเลขที่อ้างอิง (Reference No.)

ให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่กำกับดูแลให้ผู้ให้บริการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกกำหนดให้ระบบการพิมพ์ออก ภาพเช็ค จัดทำสิ่งพิมพ์ออกได้ครั้งละ 1 ฉบับ และแต่ละครั้งของการพิมพ์ ระบบจะต้องสร้างเลขที่อ้างอิงใหม่ทุกครั้ง โดยสิ่งพิมพ์ออกแต่ละฉบับจะต้องมีเลขที่อ้างอิงที่แตกต่างกัน

3.6 การให้บริการและจัดทำสิ่งพิมพ์ออก

3.6.1 ผู้ให้บริการจัดทำสิ่งพิมพ์ออก ได้แก่

(1) ธนาคารผู้จ่าย ในฐานะที่เป็นธนาคารเจ้าของเช็คหรือดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าของธนาคาร

(2) ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ ในฐานะที่เป็นธนาคารผู้ส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านระบบการหักบัญชีเช็ค ด้วยภาพเช็คเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค

3.6.2 ผู้ที่ประสงค์จะขอสิ่งพิมพ์ออกให้แจ้งความประสงค์แก่ผู้ให้บริการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกทราบ โดยต้องเป็นผู้มีอำนาจหรือผู้ได้รับมอบอำนาจ และต้องมีหนังสือคำขอพร้อมระบุเหตุผลในการขอสิ่งพิมพ์ออก และมีเอกสารประกอบ (ถ้ามี) เช่น หมายศาล หนังสือมอบอำนาจ หรือเอกสารอื่น ประกอบการขอสิ่งพิมพ์ออกด้วย

3.6.3 ผู้ให้บริการจัดทำสิ่งพิมพ์ออก ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการขอตัวเช็ค โดยมีหลักการสำคัญอย่างน้อย คือ

(1) ตรวจสอบเอกสารของผู้ที่ประสงค์จะขอสิ่งพิมพ์ออก

(2) จัดทำทะเบียนควบคุมการขอสิ่งพิมพ์ออก เพื่อใช้ในการตรวจสอบและควบคุมกระดาษที่ใช้จัดทำสิ่งพิมพ์ออก

ทั้งนี้ ให้จัดทำสิ่งพิมพ์ออกให้แล้วเสร็จไม่เกิน 5 วันทำการ นับจากวันที่มีผู้ร้องขอ

3.6.4 ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ให้บริการจัดทำสิ่งพิมพ์ออก ให้ผู้ประกอบธุรกิจถือปฏิบัติตามนโยบายมาตรฐานการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจัดเก็บภาพเช็คนี้ด้วย

3.7 การเปิดเผยอัตราค่าบริการ

ให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่กำกับดูแลให้ผู้ให้บริการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกมีการเปิดเผยอัตราค่าบริการที่เรียกเก็บจากผู้ประสงค์จะขอสิ่งพิมพ์ออก โดยแจ้งข้อมูลอัตราค่าบริการดังกล่าวผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร หรือวิธีการอื่นใด ที่ทำให้ผู้ประสงค์จะขอสิ่งพิมพ์ออกทราบได้